

Javnaðarflokkurin sýnt dugnaskap at nýta folkatingsumboðanina til mesta frama fyri føroyingar

Sambandsflokkurin kann við at taka undir við donsku stjórnini í undirgrundsmálinum provokera eitt størri tal av føroyingum til at taka undir við loysingini

Vilhelm Johannesen
folkatingsvalevni
skrivur

folkatings-
valið 1984

Vit skulu nú aftur til valborðið. Hesa ferð at velja tey føroysku umboðini í folkatingið. Fimm av flokkunum á tingi hava gjørt valevnislistar við tilsamans 48 valevnum og tit skulu nú velja imillum hesar flokkar og hesi valevni.

Imillum flokkarnar, ið stilla upp til valið 10. januar, finna tit javnaðarflokkin, sum higartil bæði hevur sýnt vilja evnr og dugnaskap til at nýta folkatingsumboðanina til mesta frama fyri føroyingar og føroysk áhugamál. Javnaðarflokkurin mótir upp til valið við nýggju valevnum. Øll hesi valevni hava vilja og handalag til at umboða føroysk áhugamál.

Eg fari beinan vegin at heita á tykkum um at gerandi atkvøðu fyri Javnaðarflokkinum ella einum av valevnum sjálvsins. Og so spyrja tit sjálvandi hvi tit nú skulu greiða atkvøðu fyri Javnaðarflokkinum og hesum spurningi vil eg svara við at visa á munin imillum tey javnaðarstýrdu londini og so onnur lond har Javnaðarpolitikurin ikki hevur gjørt seg gald-

andi.

Munurin er sjónligur. Í teimum javnaðarstýrdu londunum verður samfelagsáðingin javnari byttur imillum allar samfelagsborgarar. Tann sosiala tryggin er munandi størri. Íbúðarviðurskiptini eru nógv betri. Heilsustovnar og heilsurektin eru á einum nógv hægri støði. Tað sama kann sigast um skulamá, mentamá o.s.fr.

Seinastu árin eru nógv gjørt fyri at ræða fólk her á landi við kommunismu. Frá ávisari politiskari síðu hevur hetta verið serstakliga nógv brúkt imóti okkum javnaðarfólki. Men fara vit at kanna eftir í hvørjum londum kommunistaflokkar fáa undirtøku, og hvar teir litla og onga undirtøku fáa, so siggja vit, at í teimum londum, har javnaðarpolitikurin hevur havt ávirkan, hava kommunistaflokkarnir litla og onga undirtøku fingið. Tað vil siga, at sterkir javnaðarflokkar er besta tryggin fyri at kommunistaflokkarnir ikki fáa undirtøku.

Uttan at umrøða politisku viðurskiptini í Danmark út í æsir, vil eg

loyva mær at minna á, at javnaðarflokkurin og teir borgarligu flokkarnir eru ósamdir um hvussu tann búskaparliga kreppan skal loysast. Javnaðarflokkurin vil loysa kreppuna við at fremja iløgur í nýggj arbeiðspláss og harvið at vaksa um framleiðsluna og søluvirðið. Javnaðarflokkurin vil spara tá talan er um almennu útreiðslurnar, men flokkurin vil ikki spara á slíkan hátt, at hetta kemur at skapa enn størri arbeiðsloysi og at tey figgarliga veiku og tey sjúku verða rakt av spartiltøkum.

Teir borgarligu vilja loysa búskaparligu kreppuna við at fremja niðurskurðir í almennu útreiðslunum. Men allar hesar skerjingar skulu raka tey arbeiðsleysu, tey figgarliga veiku og tey sjúku. Seinasta ári eru fleiri royndir gjørdar frá borgarligari síðu fyri at broyta treytirnar hjá teimum sum liggja á sjúkrahúsi. Átlanin hjá teimum borgarligu er, at fólk skulu gjalda fyri at liggja á sjúkrahúsi og at tey skulu gjalda meir enn higartil fyri læknaviðtalur

og heilivág. Hesum tekur t.d. sambandsflokkurin undir við á folkatingi. Hugsu tykkum — at fólk skulu gjalda fyri at vera sjúk — gjalda fyri at liggja í eini sjúkrasong.

Sleppa teir borgarligu flokkarnir í Danmark at halda fram við skerjingunum, beri eg ótta fyri, at hesar skerjingar eisini koma at raka danskar iløgur í føroyska sjúkrahúsvirðið. Eg hugsu t.d. um barnadeildina á Lands-sjúkrahúsinum, um ta ætlaðu útyggingina av Suðuroyar sjúkrahúsi og um 2. og 3. byggistig á Klaksvíkar sjúkrahúsi. 1. byggistig á Klaksvíkar sjúkrahúsi, sum fór í gongd á heysti 1980 er um at verða liðugt og enn røkist onki fyri at fari verður undir 2. og 3. byggistig.

Ein spurningur í viðurskiptunum millum Danmark og Føroyar, sum hevur verið nógv frammi og enn ikki er loystur, er spurningurin um undirgrundina og havbotnin. Grønland fekk fyri nøkrum árum síðani eina sokallaða ráveinsskipan. Eftir hesi skipan verða tey

virðir, sum koma út Grønlandsu undirgrundini, eftir ávisum reglum, bytt imillum Danmark og Grønland. Umsitingina av undirgrundini hava londini í felag. Væl stuðlaðir av sambandsflokkinum vilja danskir politikkarar noyða hesa skipan inn á okkum føroyingar. Hetta kann javnaðarflokkurin ikki góðtaka. Javnaðarflokkurin heldur at spurningurin kann og eigur at verða loystur innan fyri tann karmin sum heimastýrslógin setur. Malsóki Føroya undirgrund eigur at verða gjørt til føroyskt sermál soleiðis at vit sjálvir umsita hetta malsóki. Koma virðir úr føroysku undirgrundini kunnu vit altíð tosa um at lata danir fáa burtur av. Men tað skal verða uppá okkara treytir.

Í hesum máli er komið til sjóndar, at hjá teimum, sum bera ótta fyri loysingini, eru nú tveir vandamiklir flokkar á tingi. Annar er Tjóðveldisflokkurin og tað er nátturligt. Hin er Sambandsflokkurin og tað ljóðar sjálvandi bæði logi og marghátligt at so skal vera.

Men vandin liggur í tí, at Sambandsflokkurin, við at taka undir við donsku stjórnini í undirgrundsmálinum, kann provokera eitt størri tal av føroyingum til at taka undir við loysingini.

Í 1948 var Javnaðarflokkurin við til at finna eina skilgøða loysn í viðurskiptunum millum Danmark og Føroyar. Loysnin var heimastýrslógin. Men tað var neyðugt hjá Javnaðarflokkinum at draga Sambandsflokkin við til hesa loysn. Javnaðarflokkurin kann móguliga draga Sambandsflokkin við til eina skilgøða loysn í undirgrundsmálum — eina loysn sum gongur føroyska ynskinum á móti uttan at tað fær avleiðingar fyri ríkisfelagskapin.

Men skal Javnaðarflokkurin gera hetta, er tað neyðugt at Javnaðarflokkurin fær atkvøðurnar — at Javnaðarflokkurin kemur sterkur burtur úr valinum næsta týsdag. Gott val.

Heimastýrslógin — ein heilag kúgv?

Aðalmál Javnaðarflokksins er, at virði samfeligins koma flest móguligum til góðar.

Fyri at røkka hettar mál, er neyðugt at reka politik og finna loysnir.

Samfeligðið broytist to so skjótt, at ein og hvør loysn er knýtt at sinari tíð, og samfeligðið kann ikki rekast við loysnum eftir sokallaðum „genbrugsprinsippum“.

Tað, sum um ræður, er, at loysnirnar bera fram imóti aðalmálinum.

Koma forðingar í vegin — so mugu tær burtur.

Sostatt kann eingin, ið

vil reka ein virkan politik, góðtaka at fara av vegnum ella lata seg steðga av sokallaðum „heilagum kúv“.

Javnaðarflokkurin var ein av smiðjunum av Heimastýrslógin, ið hevur verið ein rættuliga væl virkandi karmur um samstarvið millum Føroyar og Danmark nú í 35 ár.

Um tað sær út til, at onkur partur í hesum karmi visir seg at vera ein forðing fyri at reka ein politik, at røkka aðalmál Javnaðarflokksins — at arbeiða fyri fjøldina — so

má lógin broytast.

Møguleikarnir hjá føroyingum at lóggeva á m.o. peningakúvum eru avmarkaðir av Heimastýrslógin.

Vit vita, at túsundtals íbúgvir í hesum landi knúgva undir eini húsláns rentubýrðu, ið er við at taka tey av fótum. Rentan í Danmark er munandi fallin — okkara ikki. Træpengakapitalistarnir — teir, ið liva av at sugva onnur og ikki eiga oyrá í menniskjapeningi sjálvir — florerar. Her verður tí neyðugt at lóggeva soleiðis, at rimilig-

heit kemur í peningapolitikkin og fjøldin eisini fær ágóðan.

Er Heimastýrslógin í hesum sambandi ein forðing, so má hon samráðast — førir hettar ikki á mál, má hon broytast.

Javnaðarflokkurin kann ikki góðtaka nakra forðing, tá talan er um at røkka aðalmálið.

Ein partur av hesum máli er at unga fólkid, ið setir búgv, ikki skal lida ein órimligan rentudeyða.

Far tí á val 10. januar og stuðla Javnaðarflokkin — tú fært ágóðan.

Thomas Arabo
folkatingsvalevni
skrivur

Opið hús val- kvøldið

Valkvøldið, týskvøldið 10. januar, hittast vit í Javnaðarhólinum í Dr. Jacobsensgøtu 5.

Suðurstreymoyar Javnaðarfelag